

Biverkningar av strålbehandling av ändtarmscancer

Strålbehandlingen känns inte men kan ändå ge biverkningar. Oftast märker du biverkningarna efter 1–2 veckors behandling. Som mest känns de ofta 1–2 veckor efter att behandlingen är slut. Graden av biverkningar varierar. Det beror dels på att vävnaden hos olika människor reagerar på olika sätt, dels på att det strålbehandlade området är olika stort hos olika patienter.

Du får veta vem du ska vända dig till om du får biverkningar. Rutinen kan variera mellan olika kliniker. Prata med din kontaktsjuksköterska om du har frågor.

Tarmbesvär

Det är vanligt att uppleva besvär med bullrig och gasig mage. Du kan även ha lös och slemmig avföring. Strålbehandlingen påverkar slemhinnan i tarmen. Därför kan du ha slem som kommer ut den vanliga vägen, även om du har stomi.

Du får recept på läkemedel som innehåller loperamid. Det lindrar diarré. Börja ta det omedelbart om du får diarré. Ta 2 tabletter vid första diarrén och sedan en tablett vid varje diarré. Ta max 8 tabletter per dygn.

Kontakta en sjuksköterska eller läkare på strålavdelningen om du har fortsatt besvär med diarré, trots att du tar tabletterna.

Besvär med hud och slemhinnor

Huden i det strålade området kan bli irriterad av behandlingen. Det kommer gradvis.

Strålbehandling gör att det bildas ärr i den strålade vävnaden. För kvinnor kan slemhinnan i underlivet bli torrare och mindre tånjbar. Kvinnor bör därför göra övningar med en vaginalstav som förhindrar att slidans väggar växer samman och behåller slidväggarnas mjukhet. Du kan börja använda vaginalstaven 2–3 veckor efter avslutad strålbehandling.

Urinträngningar

Slemhinnan i urinröret kan irriteras av strålbehandlingen, vilket kan leda till trängningar och sveda när du kissar. Du kan behöva lämna urinprov för att man ska kunna utesluta bakterier i urinen.

Illamående

Om du mår illa finns det effektiva läkemedel och kostråd som kan hjälpa dig. Tveka aldrig att redan på ett tidigt stadium säga till din sjuksköterska på behandlingsrummet att du mår illa eller är orolig över att göra det.

Trötthet

Du kan uppleva en viss allmän trötthet. Försök att röra på dig, eftersom fysisk aktivitet har visat sig minska tröttheten. Ta gärna en daglig promenad, men unna dig också en vilopaus vid behov.

Håravfall

Strålningen kan påverka hårtillväxten, men bara i det området som strålas. Oftast är håravfallet tillfälligt och håret kommer då tillbaka efter att behandlingen är slut.

3. BEHANDLING

Strålbehandling

Nervpåverkan

Strålbehandlingen kan ge smärtor i nedre delen av ryggen och ner i benen. Det beror på att nerverna i området påverkas. Symtomen går över, men kan vara obehagliga. Om du känner domningar, stickningar eller smärta i benen under strålbehandlingsperioden, är det viktigt att du säger till personalen innan du får nästa behandling.